

IV. 6959 (1450) 25. decembris ind. XV.

Mohammed II, sultanus et ordo Hospitalis S. Iohannis pacem faciunt.

Ἐγὼ ὁ μέγας αὐθέντης καὶ μέγας ἀμηρᾶς σουλτάνος ὁ Μεχε-
μέτπεις, ὁ υἱὸς τοῦ μεγάλου αὐθέντου καὶ μεγάλου ἀμηρᾶ σουλτά-
νου τοῦ Μουράτπεγη, ὁμνῶ εἰς τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς
καὶ εἰς τὸν μέγαν ἡμῶν προφήτην τὸν Μουάμεθ καὶ εἰς τὰ ἑπτὰ
μουσάφια, τὰ ἔχομεν καὶ ὁμολογοῦμεν ἡμεῖς οἱ μουσουλμάνοι, καὶ
εἰς τοὺς ἑκατὸν ἡκοσυτέσσαρες χιλιάδας προφῆτας τοῦ θεοῦ καὶ εἰς
τὴν ζωὴν μου καὶ εἰς τὴν ζωὴν τῶν παιδίων μου. ἐπειδὴ ἔστειλεν ὁ
πατέρας τῆς ἀφεντείας μου, ὁ μέγας μαΐστορας Ῥόδου, ὁ φράν Τζά-
υες δὲ Λαστίκ, ἀποκρισιάρην εἰς τὴν πόρτα τῆς ἀφεντείας μου τὸν
φρά Πέρον τε Τζερῆτ, καὶ ἐζήτησεν καὶ ἔχει ἀγάπην μετὰ τὴν ἀφεν-
τείαν μου στερεὰν καὶ ἀδολίευτον, ὡς καθὼς εἶχεν καὶ μετὰ τοῦ μα-
καριασμένου τοῦ πατρός μου, στέργω καὶ ἐγὼ τὴν αὐτὴν ἀγάπην,
καὶ ὁμνῶ εἰς τοὺς ἄνωθεν γεγραμμένους ὄρκους, ὅτι νὰ ἔχω ἀγά-
πην μετὰ τοῦ πατρός τῆς ἀφεντείας μου, τοῦ μεγάλου μαΐστορος Ῥό-
δου, καὶ ποτὲ κἀνμίαν ζημίαν νὰ μηδὲν τὸν ποιήσω, μήτε στερεᾶς,
μήτε θαλάσσης, μήτε ἡ ἀφεντεία μου, μήτε σωτζακηπεγί μου, μήτε
σούπασῆς μου, μήτε σκλάβος μου, μέχρις ὅλης μου τῆς ζωῆς, σω-
ζομένου, καὶ ὁ πατέρας τῆς ἀφεντείας μου, ὁ μέγας μαΐστορας Ῥόδου,
νὰ ἔχη φιλίαν καὶ ἀγάπην καθαρὰν καὶ ἀδολίευτον πρὸς τὴν ἀφεν-
τείαν μου, καὶ τῶν τόπων, ὁποίων γράφει τοῦ πατρός μου τὸ ὄρκωμο-
τικόν, νὰ προσέχει καὶ νὰ δίδῃ πάντοτε μαντάτον ἀπὸ κουρσάρικα
κατελάνικα, διὰ νὰ προσέχεται ὁ τόπος τῆς ἀφεντείας μου, ὡς καθὼς
γράφει τὸ ὄρκωμοτικόν τοῦ πατρός μου, οἱ πραγματευτάδες τῆς ἀφεν-
τείας μου νὰ περιπατοῦν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ, νὰ πολεμοῦν τὰς δου-
λείας των καὶ τὰς πραγματείας των ἄνευ πειρασμοῦ καὶ κινδύνου, ὁ-
μοίως καὶ αὐτονῶν οἱ ἄνθρωποι καὶ οἱ πραγματευτάδες νὰ περιπα-
τοῦν καὶ νὰ πραγματεύονται εἰς τὸν τόπον τῆς ἀφεντείας μου ἄνευ
πειρασμοῦ καὶ κινδύνου, καὶ κανεὶς ἐμποδῶσις τὸ μέσον νὰ μηδὲν
ἔνεν· εἴτε καὶ γένει τίποτε εἰς τὸ μέσον, εἴτε εἰς πραγματεύτην, εἴτε
εἰς ἄνθρωπον, εἰς ὅποιον τόπον εὐρεθῆ, νὰ ἐξετάζεται μετὰ κρίσιν τοῦ
θεοῦ καὶ νὰ ὀρτώνεται. εἴτε κἀν ἔνεν μεγάλη δουλεία, νὰ τὸ δίχθουν
εἰς τὴν πόρταν τῆς ἀφεντείας μου, καὶ νὰ ἐξετάζεται, νὰ τὸ θέτο εἰς

τόν τόπον του. τὰ ὅμοια νὰ ἔνεν καὶ νὰ ποιούσιν καὶ αὐτοὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ πραγματευτάδες τῆς ἀφεντείας μου, καὶ νὰ μηδὲν γίνεται κἀνμία ἀδικία εἰς τὸ μέσον. ἔὰν γοῦν φύγη σκλάβος ἀπὸ τὸν τόπον τῆς ἀφεντείας μου, καὶ ὑπάγει εἰς τὴν Ῥόδον, εἰ μὲν ὁ σκλάβος ἔνεν μουσουλμάνος, νὰ δίδεται ἔξοπίσω, εἴτε καὶ γένει χριστιανός, νὰ δίδεται ἢ τετειμεμένη τιμῇ, ἢ ἕποια ἦτον παρὰ τὰς ἀρχὰς εἰς τὸ ὀρκωμοτικὸν τοῦ πατρός μου. καὶ τὰ κουμέρκια τὰ τεταγμένα νὰ δίδονται κατὰ τὴν συνήθειαν. ἔτελειώθη τὸ παρὸν ὀρκωμοτικὸν τῆς ἀφεντείας μου ἐν ἔτει ٥٧٧٩ ἐν δ. ιε' μηνὶ δεκεβρίφ κε', καὶ μουσουλμάνων ἔτος σεναι χάμ σιβεχεμ σύναβε θεμάνι μία ωνε' δέλλαι τζενάκουν α'.

Aprographum in tabulario Melitensi, Liber Bullarum 48 f. 218. Descripsit C. Hopf.

V. 6961 (1453).

Mohammed II, sultanus et Genuenses, inoolae Galatae, pacem faciunt.

Ἐγὼ ὁ μέγας αὐθέντης καὶ μέγας ἀμυράς σουλτάνος ὁ Μεχμέτ μπέης, ὁ υἱὸς τοῦ μεγάλου αὐθέντου καὶ μεγάλου ἀμυρά σουλτάνου τοῦ Μουράτ μπέη, ὁμνύω εἰς τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς καὶ εἰς τὸν μέγαν ἡμῶν προφήτην τὸν Μωάμεθ καὶ εἰς τὰ ἑπτὰ μουσάφια, ἔποῦ ἔχομεν καὶ ὁμολογοῦμεν, καὶ εἰς τοὺς ρκδ' χιλιάδας προφήτας τοῦ θεοῦ καὶ πρὸς τὴν ψυχὴν τοῦ πάππου μου καὶ τοῦ πατρός μου καὶ πρὸς ἑαυτὸν καὶ πρὸς τὰ παιδιά μου καὶ εἰς τὸ σπαθί, ἔποῦ ζώνομαι.

Ἐπειδὴ ἔστειλαν οἱ καθολικοὶ ἄρχοντες τοῦ Γαλατᾶ πρὸς τὴν Πόρταν τῆς αὐθεντείας μου τοὺς τετιμημένους ἄρχοντας, τὸν κύριον Μπαπιλᾶν Παραβᾶν καὶ τὸν κύριον μαρκέζον Δριφάγκην καὶ τὸν δραγομάνον των Νικόλαον Πελατζόνην, καὶ ἐπροσκύνησαν τὴν βασιλείαν μου, καὶ ἔδεήθησαν τῆς αὐθεντείας μου, καὶ νὰ ἔχουν τὰς νομὰς κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ καθόλου τύπου τῆς αὐθεντείας μου, νὰ [μὴ] χαλάσω τὸ κάστρον των, αὐτοὶ δὲ νὰ ἔχουν τὰ πράγματά των καὶ τὰ ὀσπήτιά των καὶ τὰ μαγαζία των καὶ τὰ ἀμπέλια των καὶ τοὺς μύλους των καὶ τὰ καράβια των καὶ τὰς βάρκας των καὶ τὰς πραγματείας των ὅλας καὶ τὰς γυναῖκάς των καὶ τὰ παιδιά των

εἰς τὸ θέλημά των, καὶ νὰ πωλοῦν τὰς πραγματείας των ἐλεύθερα, καθὼς ὅλος ὁ τόπος τῆς αὐθεντείας μου, νὰ πηγαίνουν καὶ νὰ ἔρχονται ἐλεύθερα διὰ ξηρᾶς καὶ θαλάσσης, καὶ κουμέρκιον νὰ μὴ δίδουν, μήτε φιαστικὸν, εἰ μὴ νὰ δίδουν χαράτζιον, ὡς καθὼς εἶναι ὁ τόπος τῆς αὐθεντείας μου, οἱ αὐτοὶ νόμοι καὶ συνήθειαι νὰ εἶναι οἱ αὐτοὶ ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἔμπροσθεν, καὶ νὰ τοὺς ἔχω ἀκριβοὺς, καὶ νὰ τοὺς διαφεντεύω, ὡς καθὼς διαφεντεύω τὸ πρόσωπόν μου ὅλον. τὰς ἐκκλησίας των νὰ τὰς ἔχουν καὶ νὰ τὰς φάλλουν, μόνον καμπάναις καὶ σημαντήρια νὰ μηδὲν κτυποῦν, ἀπὸ τὰς ἐκκλησίας μαΐδιον νὰ μὴ ζητήσω, μηδὲ αὐτοὶ νὰ ποιήσουν ἄλλας ἐκκλησίας. οἱ πραγματευτάδες τῶν Γενουβέζων νὰ πηγαίνουν καὶ νὰ ἔρχονται ἐλεύθερα, νὰ ποιοῦν τὰς πραγματείας των. παιδία ποτὲ εἰς γιανιτζάρους νὰ μὴ πάρω, μήτε τινὰ νέον. μήτε Τούρκοι νὰ εἶναι εἰς τὸ μέσον των, ἀμὴ νὰ εἶναι ἐξόχως, εἰ μὴ τὰ νὰ βάλῃ ἢ αὐθεντεία μου σκλάβον νὰ τοὺς βλέπη· αὐτοὶ δὲ οἱ Γαλατιανοὶ νὰ ἔχουν ἄδειαν νὰ βάλλουν πρωτόγηρον εἰς τὸ μέσον των, διὰ νὰ διορθώγη τὰς δουλείας, ὅπου ἔχουν οἱ πραγματευτάδες. γιανιτζάροι καὶ σκλάβοι νὰ μηδὲν κονεύουν εἰς τὰ ὀσπήτιά των. τὰ κουμέρκια, ὅπου χρεωστοῦν, νὰ τὰ μαζώξουν, ἔχουν καὶ χρέος ἀπερνῶντες τὰ ὄσα ἐξόδευσαν, ἔχουν τὴν ἄδειαν νὰ τὰ μαζώξουν ἀπὸ τὴν μέσην τους, διὰ νὰ εἴγουν ἀπὸ τὸ χρέος. οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ πραγματευτάδες των νὰ μηδὲν ἀγγαρεύονται. οἱ πραγματευτάδες τῶν Γενουβέζων νὰ ἔχουν ἄδειαν νὰ πηγαίνουν καὶ νὰ ἔρχονται, καὶ νὰ δίδουν κουμέρκιον κατὰ τοὺς νόμους καὶ τὴν συνήθειαν.

Ἐγράφη τὸ παρὸν ὀρκομωτικὸν, καὶ ὤμωσεν ἡ αὐθεντεία μου ἐν ἔτει 598^α ἀπὸ κτίσεως κόσμου, ἐγύρας ωνζ'.

Subscriptio litteris arabicis: Scriptum ultimis decem diebus mensis gemaiul-achir 857 in urbe bene custodita Constantinopoli. Pauper Saganos.

Edidit I. de Hammer, Historia Turciae 1. 675., ex originali, quod erat L. B. Antonii de Testa.

VI. 1453, 5 novembris.

Ordo Hospitalis S. Ioannis munit insulam Nisyri.

Ἔτος Χριστοῦ αὐγ' μηνὶ νοεμβρίῳ ε'
Φανερόν ἐστι τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις θεωρεῖν καὶ ἀκούειν μέλλοντος τὴν παροῦσαν γραφήν, ὡς ἡμεῖς φρά Σπίλλις, κουμενδούρη δὲ

Βαλμόλιον καὶ φρά Νικόλα νδὲ Νορώνια, κουμενδούρη τοῦ Τριβίζου καὶ τῶν ἐξῆς, καὶ φρά Ἰάκουμου ντὲ Πρίου, κουμενδούρη ντὲ Μπουρδέω, καὶ ἀπεσταλμένοι ἀβιζιταρτούρδοι παρὰ τοῦ ὑψηλοτάτου αὐθεντός, μεγάλου μαΐστορος, καὶ τῆς τιμημένης βουλῆς, τοῦ θεοῦ εὐδοκούντος, ἐστῶντες εἰς τὸ νησίην τῆς Νησύρου οἶδαμεν ὀφθαλμοφανῶς καὶ ἐστοχάσαμεν καὶ τὰ πέντε κάστρα τῆς αὐτῆς νήσου μὲ σιγητροφίαν τῶν οἰκοδεσπότην καὶ τῶν ὀφφικιαλίων τῆς αὐτῆς νήσου, καὶ ὄρισάμεν τοὺς, ὅτι νὰ στερεώσουν καὶ νὰ δυναμώσουν τὰ λεγόμενα κάστροι διὰ φύλαξίν τῶν διὰ πέντε, ἕως τὰ ξύλα τῶν ἐχθρῶν. ἀκόμη εὔραμεν τόπον, διὰ νὰ τὸν δυναμώσουν, καὶ τὰ λεγόμενα πέντε κάστροι ἐνταμῶς, καὶ λέγουν τὸ ὄνομα τοῦ τόπου Πέρβα, ὅπου ἦτ ν ἀρχαῖον καὶ παλαιὸν κάστρον ἀφιερωμένον καὶ στερεὸν εἰς τὴν μέσην τῆς νήσου, καὶ οἱ ὅλοι οἱ ἄνωθεν ὁμοῦ ἀβιταδοῦροι καὶ οἰκοδέσποτες μὲ ὄλον καὶ καλόν τος θέλημαν κοινὸν ἰσασμὸν ἔδωκαν οἱ ὅλοι τοῦ λέγοντος μὲ καλὴν καρδίαν, ὅτι νὰ κτήσουν τὸ λεγόμενον κάστρον καὶ νὰ κτίσουν καὶ τὸν πύργον καὶ ἀπὸ τὸν πύργον ἕως τὸ καντούνην ἐκεῖ, ὅπου ἔχει τὸν πόλεμον, καὶ νὰ ἔνεν ὁ τοῖχος πηθαμοῖς δώδεκα τὸ πάχος, καὶ νὰ κάμουν καμήνια δι' ἀσβέστην καὶ γιστέρνες διὰ νερόν, καὶ νὰ κουβαλίουν καὶ τὰ πέντε κάστροι σφάραμεν, διὰ νὰ κάμουν καμήνια δι' ἀσβέστην, καὶ αὐτοὶ νὰ στοχασοῦν πλέονα κοντὰ πλησίον εἰς τὸν τόπον δι' ἀνάπαυσίν τοὺς, καὶ εἰς τὸ γοργὸν νὰ κάμουν τὸ λεγόμενον ἀσβέστην. καὶ ὡς [οἱ] λεγόμενοι καλοὶ ἄνθρωποι ζητοῦν ἀπὸ τὸν αὐθέντην τὸν μέγαν μαΐστορα, διὰ νὰ τοὺς δώσῃ προτομάστορην, διὰ νὰ κτήσῃ τὸ λεγόμενον κάστρον. καὶ διὰ πλέονα ἀσφάλειαν καὶ βεβαίωσιν τοῦ παρόντος γράμματος ὑπέγραψαν ἰδιοχείρως οἱ ὅλοι οἰκοδέσποτες καὶ φισζιάλιοι μετὰ χεῖραν τος ὁμοίων ζητοῦν καὶ μάστοραν τοῦ καμηγίου, διὰ νὰ κάμῃ τὸν ἀσβέστην.

Ἐγὼ νομικὸς τοῦ Μαντρακίου μαρτυρῶν ὑπέγραψα.

Ἐγὼ Πούπον νομικὸς τῶν Νικίων μαρτυρῶν ὑπέγραψα.

Ἐγὼ νομικὸς Ὀργισῆς μαρτυρῶν ὑπέγραψα.

Ἐγὼ Πούπον νομικὸς τῶν Παντονίκων μαρτυρῶν ὑπέγραψα.

Ἐγὼ Πούπον τῆς Ἀβίας καὶ καπετάνας τοῦ

"Αγρου μαρτυρῶν ὑπέγραφα καὶ λέγουν καὶ εἰποῦν διὰ τὴν Κουκούλλαν.

Apographum in tabulario Melitensi, Liber Bullarum, 49. f. 195.
Desripsit C. Hopf.

VII. (1454) 26. decembris.

Mohammed II. fidem dat publicam quibusdam Graecis.

Τοῦ μεγάλου αὐθεντός καὶ μεγάλου ἀμηρά σουλτάν Μουχαμέθ πρὸς τοὺς κατὰ πάντα ἡμετέρους τῆς αὐθεντίας μου ἄρχοντας. ἐν μπρώτοις ἄρχον κὺρ Σφαντζῆς με ἄλλους τοὺς ἐδικούς, του καὶ κὺρ Μανουήλ Ραοῦλ με ἄλλους τοὺς ἐδικούς του καὶ κὺρ Σωφριανός με ἄλλους τοὺς ἐδικούς του καὶ Λάσκαρις κὺρ Δημήτριος με ἄλλους τοὺς ἐδικούς του καὶ Διπλοβατατζέι, Καβακέοι, Παγομενέοι, Φραγκοπουλέι καὶ Σγουρομαλαίοι καὶ Μαυρόπαπας καὶ Φιλανθρωπηγέους καὶ Πετρωμπουιέι καὶ εἰς ὅσοι ἄλλοι θελήσουν ν' ἀρθοῦν, ἄλλους χαιρετάσας ἡ αὐθεντία μου. νὰ ἐγνωρίσετε τὸ πῶς ἦλθε ἐδῶ ὁ τημιμένος μου ἀγᾶς ὁ Χασαμπέις, καὶ ἀνέφερεν τῆς αὐθεντίας μου τὸ πῶς θέλετε ν' ἀρθῆτε νὰ ἦστε ἐδικεὶ μου. εἰς τοῦτω γυρεύετε ὄρισμὸν τῆς αὐθεντίας μου, εἰς τοῦτω στέλνο σας τὸν αὐτόν μου ὄρισμὸν, καὶ ὁμνέγω σας εἰς τὸν μέγαν μας προφήτην τὸν Μουάμεθ, τὸν πιστευόμεν ἡμεῖς οἱ μουσουλμάνοι, καὶ εἰς τὰ ἑπτὰ μας μουσάφια καὶ εἰς τὰς ρκδ' χιλιάδας προφήτας μας καὶ εἰς τὸ σπαθὶ, ὅπου ζονομε, καὶ εἰς τὴν φυχὴν τοῦ πατρός μου τοῦ χοδοβεδικιάρε, ὅτι ἀπὸ πράγματά σας καὶ ἀπὸ τὰ παιδιὰ σας καὶ ἀπὸ τὰ κεφάλια σας καὶ ἀπὸ πᾶσα σας πρᾶγμα τίποται νὰ μην . . σας ἐγκίσω, ἀμη να σας ἀναπαύσω, νὰ ἦσθαι κάλιον παρ' οὐ πρῶιν. καὶ διὰ τὸ ἀξιόπι[στον] ἐδώθι ὁ αὐτός μου ὄρισμός καὶ ἐπεκηρώθη, καθὼς ἄνωθεν εἴρηται. μηνὶ δεκεμβρίω κς' ἔνδον Κωνσταντινουπόλεως.

Orig. chart. tabularii Vindobonensis. Edidit I. de Hammer, Historia Turciae 1, 543.

VIII. 1456, 20. iunii.

*Christiani quidam a magno magistro ordinis Hospitalis S. Ioannis auxilium
petunt contra Turcas.*

αυνοῦς ἰουνίω κ'. ἐτούτω ἔνευ τὸ χαρτὴν τὸ ἐπέ-
σασην οἱ χριστιανοὶ ἄνθρωποι.

Ἐνιμύτατε, φρονιμύτατε, ἐνδοξότατε καὶ πάσης τημῆς ἄξιε αὐ-
θέντι Ῥόδου, μέγα μάστορ Τζιάννα τὸ Μιλῆ, μετὰ καὶ τοῦ κουφεν-
τίου καὶ εἰς τὸν ἀγιώτατον πατριάρχην τὸν ἐπήτροπον τὸν παναγιώ-
τατον πάπα, ἡμεῖς οἱ πτωχοὶ οἱ δούλι σας οἱ χριστιανοὶ οἱ ἔνπρεποι
ἄνθρωποι, ὅπου ἤκεβαν εἰς τὴν Τουρκίαν, μικροὶ τε καὶ μεγάλοι, ἄν-
δρες τε καὶ γυναῖκες, τὴν αὐθεντία σας, νὰ τὸν ξεύρετε, αὐθέντη, πὼς
ἔχωμεν ἀγανάκτησιν ἀπὸ τὸν Τοῦρκον, καὶ πέρνουν τὰ παιδιά μας,
καὶ κάμνουν τα μουσουλμάνους, καὶ διὰ τούτω παρακαλοῦμεν τὴν
αὐθεντίαν σας καὶ τὸν ἀγιώτατον πατριάρχην τὸ πρὸς ἑκατέρην διὰ
τοῦ χριστιανοῦ μὲ κάτεργα τοῦ πάπα, καὶ διὰ τούτω παρακαλοῦμεν
τὴν αὐθεντία σας, νὰ βάλεται βουλῆν, καὶ στείλη ὁ ἀγιώτατος ὁ
πατριάρχης τὰ κάτεργά του, νὰ μας σικόσεται ἀπεδῶ μὲ τὰς γυναί-
κάς μας καὶ μὲ τὰ παιδιά μας, ὅτι ἔχομεν μεγάλην ἀ[γα]νάκτησιν
ἀπὸ τὸν Τοῦρκον, ὅτι νὰ μὴν χάσομεν τὰ παιδιά μας, ἀμὴ νὰ ἔλθο-
μεν εἰς τὸν τόπον σας, νὰ ζήσομεν καὶ νὰ ἀποθάνομεν ὡς ὑποταχτι-
κοὶ τῆς αὐθεντίας σας ἐντάμα μετὰ σας πάντοτε. εἰ δὲ καὶ ἀφήσετέ
μας ἐδῶ εἰς τοῦτο νίκον, ὅτι νὰ χαθοῦν τὰ παιδιά μας, νὰ τὸ δύσεται
λόγιον εἰς τὸν θεόν, καὶ τὸ κρήμαν μας νὰ ἔνευ ἀπάνο σας. καὶ διὰ
τούτω παρακάλον τὴν αὐθεντία σας καὶ τὸν ἀγιώτατον τὸν πατριάρχην,
τὸ ἐγληγορόττερον, ὅπου ἐμπορίζεται, νὰ πένπι τὰ κάτεργά του, νὰ
μᾶς σικόσουν. Κριστὸς ὁ θεὸς στερόνη τὰ χρόνια τῆς αὐθεντίας σας.

*Apographum in tabulario Melitensi, Liber Bullarum, 59. f. 213. De-
scripsit C. Hopf.*

IX. 1462, 3. 14. martii.

Iacobi II., regis Cypri, litterae binae.

I. Τζιάκης, διὰ τῆς χάρητος τοῦ θεοῦ ῥέξ Ἱεροσολύμων, Κύπρου
καὶ Ἀρμενίας. γνωστόν ποιοῦμεν μὲ τὸ αὐτὸ μας χαρτὴν καὶ μὲ τὸν
ἠγαπημένον μας φαλλιότην Τζάνε Σολόνον τὸ πὼς ὀρίζομεν πᾶσα

ἄνθρωπον πάρεικον καὶ ἕτερον, ὅπου ἔνευ εἰς τὴν κουμανταρίαν τὴν μεγάλην, νὰ ἔνευ εἰς ὄρισμόν καὶ ὑποταγὴν καὶ ὀμπιδέτζιον τοῦ ἡγαπημένου μας φρά Γολιάμη Σαραπάτζας, τὸν ἔστειλεν ἰ βελετζιὸν διὰ λουκτενέντον τοῦ κουμεντούρη, καὶ ἂν ἦσος εὔρεθει κανεῖς τοῦτοις ἡγίος καὶ ἀμῆνι τῆς βελετζιῶ, καὶ οὐδὲν ὀμπιάσι τὸν αὐτὸν φρά Γολιάμον Σαραπάτζας τὸν λουκτενέντον, θέλομεν τὸν πεδέεην εἰς μανιέραν, ὅπου νὰ ἔνευ νεζόπλην. τοῦ δὲ λοιπὸν καὶ τοῦτο γροκατε, ὅτι ἐκεῖνοι τῆς κουμανταρίας τοῦ Φύνικα νὰ μηδὲν ἔχει νὰ πιάσι ὁ αὐτὸς λουκτενέντος μὲ τοῦτο καὶ ὅζι ἐκεῖνην ἔχει τὴν ὁ φρά Μάρκος. καὶ διὰ τὸ ἀξιόπιστον ἐπόκαμεν τὸ αὐτῶ χάρτην συναδεμένον μὲ τὸ χέρειν μας καὶ βουλομένον μὲ τὴν βούλαν μας εἰς τὴν Λευκοσίαν εἰς τὴν γ' τοῦ μαρτίου ,αυξβ'.

Π. Τζιάκης, διὰ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ βέξ Ἱεροσολύμων, Κύπρου καὶ Ἀρμενίας. μὲ τοῦτό μας χαρτὴν δύδομεν σάλβα κοντούτω τοῦ φρά Κουνπέρτου, νὰ ἐπορέσει καὶ ἔλθει ἐμπρός μας εἰς τὴν Λευκοσίαν εἰς τὸν κάμπον μὲ τὸ δικόν του μὲ τοῦ λάς του νὰ ἔνπει, νὰ εὔγει εἰς τὸ πλαζερὴν του, ὡς ἡγαπιμένος μας, ὅπου ἔνευ, καὶ εἴτζον τοῦ προμετρίαζομεν ἀλά φέ βεάλ. καὶ διὰ τὸ ἀξίπιστον ἐπόκαμεν τοῦτο αὐτῶ χαρτὴν συναδεμένον μὲ τὸ χέρην μας καὶ βουλομένον μὲ τὴν βούλαν μας ἔσω. εἰς τὸν κάμπον μας τῆ ιδ' τοῦ μαρτίου ,αυξβ'.

Apographum in tabulario Melitensi, Liber Bullarum, 57. f. 210.
Descripsit C. Hopf.

X. Sine anno 30. decembris.

Mengligirai, chanus Crimeae, litteras dat ad legatos Ianuensium, Bartholomaeum de Campofregoso et Ludovicum de Flisco.

Ἄπε τὸν Μενκκληκερεην βασιλεαν.

Ἦς τὸν Παρταλομέω δε Κανπωφρεγώζο καὶ εἰς τὸν Λογιζο Φεσκω χερετισμόν. τω γραμα σου εἠδαμεν του, καὶ τους λογους εμαθαμεν, καὶ τω ερτιμον το δικο σας εχαραμεν τω, ὅμος καὶ απω πρωτις εθαρουσαμεν σας, διωτι ηρεφετε πολὰ, καὶ εαν ερκεσστην, ελάτε με τω κωρελητόν αποκρηχηαρη, καὶ κανης μη σας γνωσι, καὶ ελάτε, να σας σηνιχω απο στωμα του μου, καὶ ὅς ἰδὰ το γραμαν σας,

εκωλησα τον Εμμηνακυ απε τον τοπον, ο δια την δουληαν εδικο σας δια να καταβωδωθη ε δουληα εδικο σας. εις καλα τω εξεβρετε ετουτα, τας δουληγες, τα γηνεσαν, ολα επιησεν τα Εμμηνακος, και τορα δωξασι ο θεος, οτι εδιδεν απε τον τοπον. και εις ξευρετε το καλα ετουτα, η δουληγες διχος εξωδων ουκ εγνησουν την, και εαν ελθετε, ελατε μη τον εξοδων σας, να ξεβρω του λογου σας την αληθην. και δια τον θεον, η τι πιησε πιδετε, ελατε σηντωμωτερα. ωρα τορα ενε, και οσε τορα δια τουτο λωγο δεν σας εστηλα δια τιν ηποθεσην του Εμμηνακο, και τορα στηλο σας λογον, να ελθετε, και εις ετζη ελατε ος παραστηκαμενη του αποκρηχηαρη.

Στηλωμεν γραμαν με τεν βουλα του βασιλεως Μενκλικερεη.
δεκεβρηου λ'.

Origin. chart. tabularii S. Georgii Ianuae. Sigillum habet litteras mongolicas. Addita est versio latina.

XI. (1479) 7. ianuario.

Mohammed II. litteras dat ad ducem Venetiarum Ioannem Mocenigo de finibus in Dalmatia et Peloponneso.

Του μεγάλου αὐθεντός και μεγάλου ἀμοιρά σουλτάν Μουχαμὲτ πρὸς τὸν ὑψηλότατον, ἐκλαμπρότατον και μεγαλοπρεπέστατον και πανευτυχέστατον κῶριν Ἰωάννην Μωζενήγων και μέγαν δούκαν τῆς Βενετίας και τὸν ἐξῆς. τὸν ἄξιον και πρέπωντα και τετιμιμένον χαιραιοισμὸν νὰ δέξητε ἢ ἐκλαμπρότισου ἐκ τῆς αὐθεντίας μου. οὗτος νὰ ἐγνωρίσι ἢ ἐκλαμπρότισου, τὸ πῶς εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Ναυπάκτου ἦν πρότερον κάστρον χαλαζμένον ὀνομαζόμενον Γαλατὰς, και περὶ τὸν περισυνὸν χρόνον ἐκτήστην ἀπὸ τοῦ μέρουσας, τινὲς δὲ κακοὶ ἄνθρωποι και ἄλλες μας χρεοφελέτας ἀπὸ τοῦ τόπου τῆς αὐθεντίας μου φηγόντες ἤλθαν και καθήζοντε εἰς τὸ ἡρημένον κάστρον, και εὐγένουσιν και πιούσειν εἰς τὸν τόπων μου πολὴν ζημίαν. τὸ ληπὼν νομίζομεν, δίκεον ἦνε, ἐπιδὶ και πρότερον ἦν καιχαλαζμένον ἐκ πολοῦ καιροῦ, και τὸρα ἐκτήσται ἐκ νέου, ἦνα ορίσι ἢ ἐκλαμπρότισου, νὰ χαλαστί, νὰ ἔνε χαλαζμένο, καθὸς ἦν και ἐξ ἀρχῆς, ὅπως μὴ εὐρίσκοντε ἢ κακοὶ ἄνθρωποι, και σκανδαλήζουσιν τὴν ἀγάπη ἡμῶν, διότι οὗτος ἀπιτί ἢ στερεὰ ἀγάπη και καλὴ φιλία,

ἦν ἔχωμεν ἀναμέσον μας. ἔτι νὰ ἐγνορίαι ἡ ἐκλαμπρότισου, ὅτε ἤλθεν ὁ ἀποκρισιάριον σας εἰς τὴν Πόρταν τῆς αὐθεντίας μου, ἐζήτησαν, ὅτι εἰς τὸ Σκούταριν νὰ ἔχωμεν τῶν ποταμῶν τῆς Μπωγιάνα σύνορον, καθὸς ἦτον καὶ πρότα, καὶ εἰς τοῦτο ἀπιλογίθιμεν, ὅτι ἐμῖς πρὸ τοῦ νὰ λάβομεν τὸ κάστρον τοῦ Σκούταριν ἀπὸ τὴν ἐκλαμπρότιτά σας, ἤχαμεν δουλοῖσι τὸν τόπων ἀντίπερα τῆς Μπωγιάνας ἕως τὴν θάλασαν, ὅντινα τόπων ἐπαρελάβαμεν καὶ κρατοῦμεν τον ἕως τὴν σήμερον, καὶ οὐδέποτε ἤπαμεν, οὐδὲ ἤχαμεν ἡδισιν νὰ ἐπιστρέψομεν τίποτες ἀπ' αὐτόν· ἀν δὲ ἡ ἄλλη σας τόποι, οὓς ἔχετε εἰς τὸ καταγιαλὸ, ἤγουν τὸ Ἀντίβαριν καὶ τὸ Οὐλκόνηον καὶ τὸ Κάταρον καὶ τὰ ληπὰ χρηαστούσην σύνορον, θέλομεν ὄρῃσι τὸν ἐμῖνην μας, νὰ πιήσοι, ὅσον θέλη τὸ δίκαιον, εἰς ἀνάπαυσιν τῶν ἀνθρώπων σας. οὗτος ἐσυνετύχαμεν μετὰ τὸν ἀποκρισιάριον σας καὶ ἐστέρχθη. νῆν δὲ ἡ ἀνθρωποι ἡ εὐρισκομένη εἰς τοὺς τόπους ἐκήγους γιρέβουσην καὶ τινα χωρία, ὅπηα ἔνε ὀλόγῃρα εἰς τὰ ἱρημένα κάστρα· πρέπει γοῦν, ἡ ἐκλαμπρότισου ἵνα ὄρῃσεις, καθὸν τρόπον ἤδας, πρὸς τοὺς ἡριμένους ἀνθρώπους, διὰ νὰ στέργουσι καὶ ἐκῆνη τὴν συμφονήαν, ἣν ἐστίσαμεν μετὰ τοῦ ἀποκρισιαρίου σας· καὶ τὰ χωρία ἐκῆνα νὰ ἔνε εἰς τὴν ἐξουσίαν ἡμῶν, καθὸς τὸ ἐστίσαμεν σας τότε. διότι νὰ ἐγνορίσιτε, ὅτι ὄρῃσα τοὺς σκλάβους μου τοὺς σαντζακπεγίδας, τοὺς εὐρισκομένους εἰς τὸ μέρος ἐκῆνον, ὅτι τοὺς τόπους καὶ τοὺς ἀνθρώπους, ἤτινες οὐδὲν θέλουσι στέρεξη τὸν λόγον τοῦ ἐμῆνην μας, ἀλλὰ ἀπιθίσουσι καὶ ἡπουσι ἄλλον τοίποτε, ἡ ἀγάπι μας καὶ ἡ καλή φηλήα, τὴν ἔχωμεν ἀναμέσον μας, ἔνε πάντοτε στερεὰ καὶ ἀσάλευτι, ἀλλὰ ἐκῆγους νὰ τοὺς προυσέψουσι καὶ νὰ τοὺς χαλάσουσην παντελός. ἔτι συνεφονήσαμεν καὶ ἄλλον, ὅτι τὰ κάστρι καὶ τοὺς τόπους, τὰ ἐπαρέλαβον ἡ αὐθεντία μου εἰς τὴν Μωρέαν, ἤτε ἀπε τὸν δεσπότην, ἤτε ἀπὲ τὴν αὐθεντίαν σας, καὶ ἐδώθησαν καὶ εἰς τιμάρην πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τῆς αὐθεντίας μου, ἥστερον δὲ εἰς τὸν καιρὸν τῆς μάχης πάλην ἐπάρθισαν τινὰ ἐξ ἐκῆνον, ἤπαμεν, ὅτι νὰ ἐπιστρέφοντε πάλην πρὸς ἡμᾶς μετὰ τὸν συνόρον αὐτόν· νῆν δὲ ἐν κάστρο λεγώμενο Ἀσωπῶ οὐδὲν ἀντιστράφη· τὸ ληπῶν αὐτὸ τὸ κάστρο ἦτον εἰς τὴν ἐξουσίαν ἡμῶν, καὶ ὅταν ἡγράφην ὁ τόπως ἐκῆνως, ἐγράφην καὶ αὐτὸ εἰς τὸ κατάστιχον τῆς αὐθεντίας μου· τὸ ληπῶν πρέπει, νὰ ἀντιστράφη πρὸς ἡμᾶς, καθὸς διαλαμβάνουσι τὰ κεφάλαια τῆς ἀγάπης

μας, καὶ νὰ ὀρίσαστε πρὸς τοὺς πρότους ἐκλήρους, ὅπου τὸ κρατοῦσθην, νὰ ἀντιστραφῆ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τῆς αὐθεντίας μου ἀπαραίτητος.

Μηνὶ ἰανουαρίῳ ζ' ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Orig. chart. tabularii Veneti. Signum imperatoris aureum et caeruleum.

XII. 6987 (1479) 26. ianuarii ind. XII.

Mohammed II. cum Venetis pacem facit.

Ὁ μέγας αὐθέντης καὶ μέγας ἀμοιρὰς σουλτάν Μεχαιμετπέειης καὶ υἱὸς τοῦ μακαρίτου μεγάλου αὐθέντου τοῦ Μουρατμπέιη, ἱμναίγω εἰς τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς καὶ εἰς τὸν μέγαν ἡμῶν προφήτην τὸν Μωάμεθ καὶ εἰς τὰ ἑπτὰ μουσάφια, τὰ κρατοῦμεν καὶ ὁμολογοῦμεν ἡμεῖς οἱ μουσουλμάνοι, καὶ εἰς τοὺς ῥηδ' προφήτας τοῦ θεοῦ πλειῶν τε καὶ ὀλίγων καὶ εἰς τὴν πίστιν, ὅπου πιστεύω καὶ ὁμολογῶ, καὶ εἰς τὴν ψυχὴν μου καὶ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ πατρὸς μου καὶ εἰς τὸ σπαθὴν, τὸ ζώνομαι. ἐπειδὴν ἡ αὐθεντία μου εἶχεν πρότερον ἀγάπην καὶ φιλίαν μετὰ τῆς ἐκλαμπροτάτης καὶ ὑψηλοτάτης αὐθεντίας τῆς Βενετίας, νῦν δὲ πάλιν βουλομένη ποιῆσαι νέαν ἀγάπην καὶ ἔρκωτικὸν εἰς βεβαίωσιν καλῆς φιλίας καὶ νέας ἀγάπης, ἐπὶ τοῦτο ἔστειλεν δὲ ἡ προειρημένη ἐκλαμπροτάτη αὐθεντία τὸν ἐξηρημένον καὶ σοφὸν ἄρχοντα κδρ Ἰωάννην τὸν Δαρτεῖον σεκρετάριον ἀποκρισιάρην εἰς τὴν αὐθεντίαν μου, διὰ νὰ ποιήσωμεν τὴν λεγομένην ἀγάπην μὲ τὰ κάτω γεγραμμένα κεφάλαια, παλαιά τε καὶ νέα. ἐπὶ τούτῳ δὲ ἡ αὐθεντία μου ὑπάσχομαι διὰ τῶν ἄνω γεγραμμένων ὄρκων τὸ καθὼς ἦτον ἀγάπη καὶ φιλία πρότερον ἀνάμεσον μας ἦσαν μὲ τοὺς ἄρχοντας καὶ ἀνθρώπους καὶ συμμάχους αὐτῶν, κάμνω δὲ πιστήν, καλὴν καὶ καθαρὰν ἀγάπην εὐὲν διὰ ξηρῆς καὶ θαλάσσης μέσα καὶ ἔξω τοῦ Στενοῦ, μὲ χώραις, κάστραις, γησίαις καὶ τόποις, ὅπου σηκῶνουσιν τὸ σημεῖον τοῦ ἁγίου Μάρκου, καὶ ὅσαι θέλουσι σηκῶναι εἰς τὸ ἐξῆς, καὶ ὅσοι τόποι εἶναι εἰς τὴν ὑπεραγίην καὶ ἐπιστάσιαν αὐτῶν, καὶ εἰς πράγματα, ὅπου ἔχουσιν ἕως τὴν σήμερον καὶ μέλλουσιν ἔξειν εἰς τὸν μέλλοντα χρόνον. τὸ μὲν πρῶτον οὐδεὶς ἀνθρώπος τῆς αὐθεντίας μου νὰ μαζένην κολμήσῃ νὰ ποιήσῃ ζημίαν ἢ ἐναντίον αὐθεντίας τῆς Βενετίας, οὔτε τοὺς ἀνθρώπους αὐτῶν· εἰ δὲ καὶ γένη, νὰ ὀφείλῃ ἡ αὐθεντία μου νὰ παιδεύῃ αὐτοὺς κατὰ τὸν

αίτιαν τους· ὁμοίως καὶ ἡ ἐκλαμπροτάτη αὐθεντία πρὸς ἡμᾶς. ἕτερον δὲ εἴαν ἀπὸ τούτων ἀνθρώπων τῆς αὐθεντίας μου ἐπάρθη ἀπὸ τὴν σήμερον καὶ ἔμπροσθεν ἢ τόποι ἢ ἄλλον πρᾶγμα τῆς ἐκλαμπροτάτης αὐθεντίας καὶ τῶν ἀνθρώπων τῆς, πάλιν νὰ ἐπιστρέφεται ἐξοπίσω, τὸ ὅποιον νὰ ὑφείλουν καὶ αὐτοὶ πρὸς τὴν αὐθεντίαν μου. καὶ οἱ ἄνθρωποι καὶ πραγματευταὶ αὐτῶν διὰ ξηρᾶς καὶ θαλάσσης νὰ ἔρχονται εἰς πᾶν τόπον τῆς αὐθεντίας μου, καὶ νὰ εἶναι σιγῶροι καὶ ἄνετοι· μὲ πᾶσαν τὴν πραγματείαν καὶ μὲ κότεργὰ τε καὶ καράβια· τὸ ὁμοίως καὶ αὐτοὶ πρὸς ἡμᾶς, εἰς τόπους αὐτῶν, καὶ ὁ δούκας τῆς Ἀλβίας καὶ οἱ ἀδελφοὶ του καὶ οἱ ἀδελφοὶ καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ ἄνθρωποι τῶν μὲ τὰ καράβια τῶν καὶ ἄλλα πλευσήματα νὰ εἶναι εἰς τὴν ἀγάπην, καὶ νὰ μηδὲν ὑφείλουνσι καμιάν δουλωσύνην τὴν αὐθεντίαν μου, ἀλλὰ νὰ ἀπερνῶν ὡς Βενέτικοι, καθὼς ἦσαν πρότερον. ἕτερον δὲ, ὅσα καράβια καὶ κότεργα ἔγουν πραγματευτάδικα καὶ ἀρματομένα τῆς αὐθεντίας μου, ὁπόθεν καὶ ἂν εὐρεθῶσι μὲ τὰ βενέτικα, νὰ ἔχουν καλὴν συντροφίαν καὶ ἀγάπην ἀλλήλοις, τὰ κούρσαρικά δὲ καὶ κλέπτικα, ὁπόθεν πιασθῶσιν, νὰ ἔχουν παιδεύειν. ἔτι ἂν τις Βενέτικος ποίση χρέος ἢτε ἄλλον κακὸν εἰς τόποις τῆς αὐθεντίας μου, οἱ ἄλλοι Βενέτικοι νὰ μηδὲν ἀνέχωνται, καὶ ὁμοίως καὶ ἡ αὐθεντία Βενετίας πρὸς τοὺς ἐδικούς μας. καὶ εἰ μὲν φύγη σκλάβος βενέτικος καὶ ἔλθῃ εἰς Τούρκων χέρια, εἰ μὲν γένῃ μουσουλμάνος, νὰ δίδουν πρὸς τὸν αὐθέντην αὐτοῦ ἄσπρα, α, εἴτε καὶ εἶναι χριστιανός, νὰ στρέφηται ἐξοπίσω. καὶ εἴαν τζακισθῇ ξύλον Βενέτικον εἰς τὸν τόπον τῆς αὐθεντίας μου, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι νὰ εἶναι ἐλευθερωμένοι, καὶ τὰ πράγματα νὰ στρέφονται εἰς τοὺς νικοκυρούς· τὸ ὁμοίως καὶ οἱ αὐτοὶ πρὸς ἡμᾶς. καὶ εἰ μὲν ἀποθάνῃ βενέτικος ἄνθρωπος εἰς τὸν τόπον τῆς αὐθεντίας μου ἄνευ διαθήκης ἢ κληρονομίας, νὰ δοθῶν τὰ πράγματα αὐτοῦ πρὸς τὸν μπάιλον Βενετίας, ἐκεῖ δὲ, ὁποῦ δὲν εὐρίσκεται μπάιλος, νὰ δοθῶνται εἰς Βενετικῶν χέρια, ὡς τοῦ νὰ γράφῃ ἡ Βενετία, οὕτως νὰ γένῃ. ἔτι δὲ ἡ ἐκλαμπροτάτη αὐθεντία νὰ ἔχῃ ἄδειαν καὶ ἐξουσίαν ἔγουν νὰ στέλνῃ μπάιλον εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν μὲ τὴν φαμελίαν του κατὰ τὴν συνήθειαν, ὅποιος νὰ ἡμπορῇ νὰ κρίνῃ καὶ νὰ διοικῇ εἰς πράγματα τῶν Βενετικῶν κατὰ τὴν συνήθειαν αὐτοῦ, καὶ ὁ συμπασης νὰ ὑφείλῃ νὰ τὸν δίδῃ βοήθειαν καὶ συνδρομήν. καὶ ὁ λεγόμενος μπάιλος, ὁποῦ

θέλη, εὐρίσκεισθαι κατὰ τοὺς καιροὺς, νὰ ὑφείλῃ νὰ δίδῃ τὴν αὐθεν-
 τίαν μου καθὲν χρόνον διὰ κανίσκην φλουρία βενέτικα χιλιάδες
 δέκα ἀπὸ τὴν πράξιν τῆς πραγματείας αὐτῶν. ἔτι δὲ ὑφείλῃ ἡ
 ἐκλαμπροτάτη αὐθεντία Βενετίας διὰ πᾶσαν αἰτίαν, ὅπου ἐσυνέβη
 μέσον ἡμῶν, καὶ διὰ πᾶν χρέος, εἴτε κοινὸν, εἴτε ἴδιον, εἴτε τινῶν
 ἰδικῶν τοὺς ἀνθρώπων διὰ ὅλον τὸν περασμένον καιρὸν πρὸ τῆς μά-
 χης ἕως τὴν σήμερον νὰ δώσουν τὴν αὐθεντίαν μου δουκάτα βενέ-
 τικα ἄχρι ἕως χρόνους δύο, καὶ πλέον νὰ μηδὲν δύναται ἡ αὐθεντία
 μου ζητεῖν χρέος κανένα περασμένον, μήτε ἐκ τὴν ἐκλαμπροτάτην
 αὐθεντίαν Βενετίας, μήτε ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους αὐτῆς. ἕτερον δὲ
 ὑφείλῃ ἡ ἐκλαμπροτάτη αὐθεντία Βενετίας νὰ παραδώσῃ τὴν αὐθεν-
 τίαν μου τὸ κάστρον λεγόμενον Σκώδρα ἐν τῇ Ἀλβανίᾳ, σωζομένου
 νὰ τὸ ἐκβάλλῃ νὰ ἐπάρῃ τὸν ἄρχον, ὅπου ἔναι κεφαλὴ, καὶ τοὺς ῥω-
 γατόρους καὶ ὅλους ἄλλους ἀνθρώπους, οἵτινες θέλουν διὰ νὰ ὀπη-
 γένουν, ἤγουν μὲ τὰ πράγματά των, εἴ τι ἄρα καὶ ἂν ἔχουν, καὶ ἡ
 αὐθεντία νὰ ἐπέρνει τὰς σκεβὰς καὶ ἅπασαν ἄλλην ὕλην πολεμικὴν,
 εἴ τι ἄρα καὶ εὐρίσκεται εἰς τὸ παρὸν κάστρον ἄνευ καμίας ἐναν-
 τιώσεως. ἔτι δὲ ὑφείλῃ ἡ ἐκλαμπροτάτη αὐθεντία τῆς Βενετίας νὰ
 στρέψῃ εἰς τὴν αὐθεντίαν μου, ἤγουν τὸ νησί τῆς Λήμνου, σωζομένου
 τὸ νὰ ἐπέρνουν τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ ἄλλοι ἄνθρωποι,
 οἵτινες θελήσουν νὰ πηγένουν, νὰ ἐπέρνουν, εἴ τι ἄρα καὶ ἂν ἔχουσι,
 νὰ πηγένουν, ὅπόθεν θέλουν, καὶ τινὲς ὅπου θελήσουν, νὰ ἀπομείνουν
 εἰς τὸ παρὸν νησί, νὰ εἶναι συμπαθημένοι εἰς εἴ τι ἔγενεν ἕως τότε.
 ἔτι δὲ ἡ παρῶν ἐκλαμπροτάτη αὐθεντία Βενετίας νὰ παραδώσῃ
 πρὸς τὴν αὐθεντίαν μου τὰ παρὸν κάστρα καὶ τόπους, ἅτινα ἐπάρ-
 θησαν ἐν τῇ μάχῃ ἐκ τὴν αὐθεντίαν μου, ἤγουν ἐν τὰ μέρη τοῦ
 Μωρέως, σωζομένου τὸ οἱ ἄνθρωποι νὰ εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν των
 νὰ πηγένουσι, ὅπόθεν θέλουν, ἤγουν μὲ εἴ τι ἄρα καὶ ἂν ἔχουσι, καὶ
 εἰ μὲν θέλουν τινὲς διὰ νὰ ἀπομείνουν εἰς τοὺς παρὸν τόπους καὶ
 κάστρα, νὰ εἶναι καὶ αὐτοὶ πάντα συμπαθημένοι, ἤγουν ἀπὸ πᾶσαν
 αἰτίαν, εἴ τι ἔγενεν ἕως τότε. ἔτι δὲ ὑφείλῃ ἡ αὐθεντία μου νὰ
 στρέψῃ πρὸς αὐτοὺς τὰς ἐμποδισμένας περιοχὰς, ἤγουν εἰς τὰ πα-
 λαιὰ σύνορα τῶν καστρῶν αὐτῶν, ὅπου γειτονεύουσι μὲ τοὺς τόπους
 τῆς αὐθεντίας μου πανταχόθεν διὰ βεβαίωσιν καὶ ἐπικύρωσιν τῶν
 ἀνωθεν γεγραμμένων κεφαλαίων καὶ ὀρκωμοτικῶν ἔτηγεν δὲ ἡ παρ-

οὔσα γραφή ἐν τῷ ἔτους ,σϞπζ' ἰνδ. ιβ' μηνί ἰανουαρίῳ κέ' ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Orig. chart. tabularii Veneti. Signum imperatoris aureum. Apographum in libro Commemorialium vol. XVI. f. 142, ubi addita est versio latina.

XIII. 6987 (1479) 29. ianuarii ind. XII.

Mohammed II. Luftubei Venetias mittit ad pacem faciendam.

Τοῦ μεγάλου αὐθεντός καὶ μεγάλου ἀμοιρὰ σουλτάν Μέχαιμετ πρὸς τῶν ἠφιλότατων, ἐκλαμπρότατων καὶ πάσης τημῆς καὶ φρονή-
σαιως ἄξιων Ἰωάννην Μοζαινῆγον καὶ μέγαν δούκαν Βαιναϊτίας. τῶν
ἄξιων πραιπώντα καὶ ταιτημημένων χαιραιτισμῶν νὰ δέξηται ἡ ἐκ-
λαμπρότης σου ἐκ τῆν αὐθεντεῖαν μου τηρουτως. ἐπειδὴν αἴστηλεν
ἡ ἐκλαμπρωτησου τὸν παρῶν σοφῶν καὶ ἐπειτηδίων ἄρχων κῆρ Ἰω-
άννην Δαρίων ἀποκρησηάρην εἰς τῆν αὐθεντήαν μου, ἦλθεν δαὶ καὶ
αἰνέφερεν ὅλα καλὰ, ἦγουν φρόνημα κατα τῆν τάξην, ὡς καθὸς ἦτων
παρηγγελεμένως ἐκ τῆν ἐκλαμπρότην σου, τὰ ὁπεῖα καὶ ἡ αὐθεντήα
μου ἔστερέξεν αὐτὰ, ἦγουν μαι πάσης χαρᾶς, καὶ ἐπη τούτου ἔγηνεν
παρῶν καθαρῆ καὶ σταιραιὰ ἀγάποι ἀναμεισῶν ἡμῶν, ἦγουν μαι τα
παρῶν παρτήα, τὰ ὁπεῖα γαιγραπται ἐν τῷ παρῶν ὀρκωμοτικῶν. ἐπη
τούτου δαὶ καὶ ἡ αὐθεντήα μου πρὸς τῆν ἐκλαμπρότην σου, στέλνω
ἀποκρησηάρην τὸν εὐγενέστατων καὶ καλῶν, αἰπητήδηων, πηστῶν
δούλων τῆς αὐθεντίας μου τὸν Λουτφήμπεην, καὶ ἦ τη ἄρα ἦπῆν,
ἦναι λόγια τῆς αὐθεντίας μου, καὶ να στέρξαιται αὐτα, ὡς καθὸς
καὶ ἦμης, ἦγουν τὰ γαιγραμενα καιφαλαια καὶ παρτήα, ὁπεῖα γε-
γραμμένα ἐν τῷ ὀρκωμοτηκῶν. ἐπὶ ἔτους ,σϞπζ' ἰνδ. ιβ' ἐν
μηνί ἰανουαρίῳ κθ'. ἐγράφη ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Orig. chart. tabularii Veneti. Signum imperatoris aureum.

XIV. 6988 (1479) 7. octobris.

*Mohammed II. litteris ad Ioannem Mocenigo, Venetiarum ducem, datis suam
erga Venetos benevolentiam profitetur.*

Τοῦ μεγάλου αὐθεντός καὶ μεγάλου ἀμοιρὰ σουλτάν Μουχαμέτ
πρὸς τὸν ὑψηλότατον καὶ ἐκλαμπρότατον καὶ ἐπιφανέστατον κῆρ

Ἰωάννην Μοτzenίγον καὶ μέγαν δούκαν ὑπέρλαμπρον τῆς Βενετίας καὶ τῶν ἐξῆς τὸν ἄξιον καὶ τετιμημένον καὶ πρέποντα χαιρετισμὸν νὰ δέξετε ἢ ἐκλαμπρότης σου ἐκ τὴν αὐθεντίαν μου. τὸ λοιπὸν γινώσκει ἢ ἐκλαμπρότης σου, καὶ δι' ἄλλων γραμμάτων τῆς αὐθεντίας μου ἐδηλοποιήσαμεν τῇ σῇ ὑψηλότητι, πῶς ἦλθεν εἰς τὴν Πόρταν μου ὁ μεγαλοπρεπῆς καὶ ἀξιότατος ἀποκρισιάριος ὀνόματι Μπενεδέτο Τριβιζιὰν τῆς ἐκλαμπρότητός σου καὶ πῶς ἐδεξάμεθα αὐτὸν φιλικὰ τε καὶ τίμια, καὶ ἀπελογήθημεν εἰς τὰ ζητήματα αὐτοῦ, καθὼς ἐκρίναμεν δίκαιον, καὶ ἐξουφλήσαμεν αὐτὸν καὶ εἶδαμεν καὶ ἐτιμήσαμεν πάλιν αὐτὸν ἐξερχόμενον εἰς ἐπίδειξιν τῆς καθαρᾶς, στερεᾶς καὶ ἀσαλεύτου ἀγάπης καὶ φιλίας, ὅπου ἔχομεν μετὰ σᾶς, ἵνα γένηται φανερὸν καὶ γνωρίμον εἰς τοὺς πάντας. εἰς τὴν ἐξεύρεσιν δὲ αὐτοῦ πάλιν παρέδωκε μας τὸν μπάιλον, τοὺς ἄρχοντας καὶ πραγματευτὰς τῶν κατέργων καὶ караβίων τῆς ὑψηλότητός σου, καὶ εἰς τοῦτο ἀπολογήθημεν, ὅτι διὰ τὸν ὅρον τῆς καλῆς ἀγάπης καὶ φιλίας, ὅπου ἔχομεν μετὰ σᾶς, θέλομεν βλέπει αἰεὶ ὅλους τοὺς ἄρχοντας καὶ πραγματευτὰς καὶ ἀνθρώπους ὡς ἰδικούς μας, καὶ εἰς ὅλα τὰ πράγματα θέλουσιν ἔχειν ἀπ' ἡμᾶς καὶ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους μας πᾶσαν ἀγάπην καὶ καλὴν συντροφίαν, καὶ θέλουσιν ἦσθαι ἄναιτοι ἀπὸ πάσης ὀχλήσεως μὲ τοὺς βίους των καὶ μὲ τὴν συντροφίαν των, ἐρχόμενοι, στάντες καὶ ἐπιστρεφόμενοι, εἴτε διὰ ξηρᾶς, εἴτε διὰ θαλάσσης, εἰς ὅλους τοὺς τόπους τῆς αὐθεντίας μου. διότι οὕτως ἀπαιτεῖ ἢ στερεὰ καὶ καλὴ φιλία καὶ ἀγάπη, ὅπου ἔχομεν μετὰ σᾶς. τὸ ὅμοιον δὲ ἡμεῖθα θαρρετοί, ὅτι θέλει τηρηθῆ ἀπὸ μέρους σας εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τῆς αὐθεντίας μου, νὰ ἔρχωνται καὶ αὐτοὶ ἄναιτοι καὶ ἀνενόχλητοι εἰς τοὺς τόπους τῆς αὐθεντίας σου, εἴτε διὰ ξηρᾶς, εἴτε διὰ θαλάσσης, ἐρχόμενοι, στεκόμενοι καὶ ἐπιστρεφόμενοι μετὰ τῶν πραγμάτων αὐτῶν. τὰ δὲ περισσότερα θέλει ἀναφέρειν εἰς πλάτος ὁ ἀποκρισιάριος τῆς αὐθεντίας σου.

Ἐγρᾶφη ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν μηνὶ ὀκτωβρίῳ ζ' ἔτη 1589 πη'.

Libri Commemorialium XVI. f. 142. Versio itala f. 143.

XV. 1479 17. iulii.

Manumissio cuiusdam servae ordinis Hospitalis S. Ioannis.

Εἰς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀμήν. εἰς χρονίας αὐοῦθ', μηνὶ ἰουλίου ιζ', κατενόπιαν εἰς ἐμὰς φρά Ἰάκουβος δὲ Λαγιαλτροῦ, πριόρις Κατελονίας καὶ ἀντιμάστορ καὶ κομεντόρης Κόου τὸν ἐξίς, ἐνέφανιν εἰδια συνοῦδενα τοῦ Ἀρνάδου Φράγκου, καὶ δεειην, εἰνα εβεργετισομεν εἰς τὸν νοθετην αὐτις Γιλιαμαν τοῦ Κόστα Γιατροῦ παρεικοισα υμετεραν, εἰνα πιεισομεν εἰς αὐτην χαρην ελευθερίας εκ της αὐτις δουλοσυνίς. ἔτι δὲ ἐπαρακλητευσαν καὶ περι τοῦτου εἰ εὐγενίς καὶ τιμιμένι αφεντης, φρά Χριστωφορος δε Λιγνανα, ἀμιραλις τοῦ αἰγιου κουβεντιου, καὶ ο εὐγενίς φρα Ἰωαννης δε Καρδόνα, μπαλιος δε Μεορκα, καὶ εὐγενίς φρα Γιλιάμος δε Καστελβας, κομεντορις δε Σερβερα, καὶ ημητερας λογοτενεντος, εἰνα πιεισομεν την ριθισαν Γυλιαμαν μαντισαν αὐτήν, καὶ εἰ το ἐξ οσφίου πέδον αὐτῆς ος τους σηνμπαντας καὶ διηνεκες χρονους δι αὐτον εμης σανοθες φρα Γιακουβος δε Λαγιαλτροῦ, κομεντορις Κόου, εἰδοντα την δευσιν καὶ παρακλιτισιν καὶ την ἀναγγεαν χρηση τις κομενταρίας, δια το μη εἰεν ναυτες αναπαβετε υς βαρος, ἀκομη εἰδαμεν καὶ την παρακαλεσιν τον ανοθεν ονομασμενον αυθεντον καὶ τον αὐτου συνκροτισιν καὶ συνβολευφιν, θελαμεν καὶ εμῖς καὶ βολομεθα, εἰνα εἰ ριθισα Γιλιαμα απο το νυν καὶ εἰς το ἐξῆς να εγεν αὐτιν καὶ εἰ ἐξ ὀσφίου πεδες ανου . . ναυτες εἰς υπερασιαν καὶ δολεφιν τις ναυτικίς υπιρίας, καὶ ουτος κατεβολομεθα καὶ θελομεν καὶ παρακαλομεν καὶ τους μελοντας ελθην οπησθεν ημον, να στεργουν καὶ να αποκρατουν την υμετεραν χαριταν καὶ ἐλευθερες υς τους σηνμπαντας καὶ διειν[εκ]ίς χρονους. ετι δε καὶ δια βεβεοσην καὶ ηπριρατισην τις ριθισίς γραφίς υπογραφιν, καὶ εβουλοθην υποκατοθεν το υμετεραν σνηθισμενι βουλα εἰς ενδιξιν καὶ ασφαλια εν ετι καὶ μινι το ανοθεν.

Io fra Gitam Casteluci loct. confermo. Εγγραφικα παρ εμου Καλαμηα του πανσέβαστου νοτεριος καὶ γραματικου ζενεραλε τις κομενταρίας τις Κος με ορισμον καὶ θελιμαν του ανοθε ἀνομασμενου αφεντος εἰς ενδιξιν καὶ ασφαλιαν καὶ διαμαρτηρίας καὶ πιστοσην υπεγραφα αὐτην υποκατοθεν, καὶ πιω καὶ το σινηθιτον μου σιμας εἰς ενδιξιν.

Apographum in tabulario Melitensi. Liber Bullarum, 75 f. 192. Descripsit C. Hopf.

XVI. (1480) 17. martii.

Mohammed II. a rectoribus Nauplii petit, ut nonnulla oppida diruantur.

Του μεγάλου αυθεντός και μεγάλου ἀμιρά σουλτάν Μουχαμέτ προς τοὺς ευγενεστάτους ἀρχοντας και προβεδούρα του Ναυπλήου και της Μωνεμβασίας, τὸν ἠγαπισμένον . . . [χαιρετισ]μὼν να δέξεστε ἐκ της αυθεντίας μου, ὅπως να ιξεύριτε τὸ πως ἤχαμεν στίλη ἐμήνην της αυθεντίας μου, δια να χωρίσι τα σήνορα αναμέσον του Ἄρχου και τοῦ Ναυπλήου, καθὸς θέλη τὸ δίκαιον, εἰς ἀνάπαυσιν και τὸν δύο μερὸν, ὅμως δὲ ὁ ηριμένος ἐμήνης ἦλθεν κατα τὸν ορισμὼν της αυθεντίας μου, και με δικαιοσύνην ἐπήησεν σύνορον εἰς τους τόπους αυτοῦς· τὸ ληπὸν πρέπη, δια να στερχθῆ και να βεβεοθῆ και ἀπο το μέρος ἡμῶν, ὅπου γάρ και αν ἐπήησεν σύνορον ὁ ἐμήνης μου, καθὸς θέλομεν τὸ τιρίσι και ἡμῖς. ἔτι δὲ να ιξεύριτε, διότι ὅταν ἐπήησαμεν συμφονήαν μετα την εκλαμπροτάτην αυθεντίαν τον βενετικὸν, ἤπαμεν, ὅτι τα κάστρι και τους τόπους, τας παρέλαβεν ἡ αυθεντήα μου, ἀπε την εκλαμπροτάτην αυθεντίαν της Βενετίας ἢ ἀπο τὸν δεσπότην τοῦ Μωρεως, και εἰς τον καιρὸν τις μάχης ἐπάρθησαν πάλην εκ της αυθεντήας μου, ὅλα να στρέφονται προς ἡμᾶς. ἐστέρχθη γουν και ἀπο τα δύο μέρι ἡ τιαύτη συμφονήα· νὺν δὲ τα κάστρι τα λεγόμενα Θερμῖς και Βατήκα και Ἀμπερτόκαστρο ἦταν πρότα ἕς την εξουσίαν τις αυθεντίας μου, και εἰς τον καιρὸν τις μάχης ἐπάρθησαν ἀφ ἡμῶν, καθὸς ἦνε γνόριμων και φανερόν εἰς τους πάντας, και ουδεν αντιστράφησαν προς την αυθεντίαν μου· τὸ ληπὸν οἱ χρεοφελῆτε και οἱ χαρατζάρι της αυθεντίας μου φεύγουν και ἐρχουντε και κατοικουν εἰς τα ιριμένα κάστρι, και ευγένουσιν και ζημιόνουν τον τόπον μου· ὅμως δὲ πρέπη, ἐπηδὶ τα καιφάλεια της ἀγάπης μ[ας] διαλαμβάνουσιν, ὅτι να στρέφουντε τα ιριμένα κάστρι πρὸς την αυθεντίαν μου, και ἐπιδὶ ουδεν αντιστραφησαν, να χαλαστούσιν, να ἔνε χαλαζμένα παντελὸς, δια να μηδέν φεύγουν οἱ ἄνθρωποι της αυθεντίας μου, και καθήζουντε ης τους ἡριμένους τόπους, και σκανδαλήζουν την ἀγάπην, ἣν ἔχωμεν ἀναμέσον ἡμῶν. και αληως μηδέν γένη. μαρτιω ιζ' εν Κονσταντινουπολει.

A tergo: 1480 die 17. martii ad rectores Nauplii, quibus petit, ut nonnulla opera diruantur.

Orig. chart. tabularii Vindobonensis. Descripsit E. Birk.

XVII. 1480, 10. iulii.

Mohammed II. et Ioannes Mocenigo, dux Venetiarum, de limitibus paciscuntur.

Εἰς τὸν ἐκλαμπρότατον καὶ ὑψηλότατον, γαληνότατόν τε καὶ περιφανέστατον ἄρχοντα κῆρ Ἰωάννην Μοζενέγον, θεοῦ χάριτι δοῦκα τῆς ἐκλαμπροτάτης αὐθεντείας τῶν Βαινετῶν, τῆς ἡμετέρας δὲ κραταιοτάτης βασιλείας φίλον φίλτατον καὶ ποθεινότατον, ἀξιοπρεπῆ καὶ φιλικὰ χαιρετίσματα. μετὰ δὲ ταῦτα δῆλον ἔστι τὸ ἀγάπην εἶναι ἀρχὴν παντὸς ἀγαθοῦ, ἐπεὶ καὶ ὁ λέγων τὰ ὄντα διὰ ἀγάπης κερκράτηνται, ἀληθῶς τε καὶ καλῶς ἀπεφήνατο· αὐτὴ γὰρ ἐν τοῖς οὖσιν ὑπάρχουσα πάντα κατὰ ἀγαθότητα ἀποτελεῖ καὶ ἐν καρδίαις στηριχθεῖσα ἀναφύει τὰ ἔργα εὐφρόσυνα. τοῦτο οὖν βεβαιωθείσα ἡ ἐκλαμπροτάτη αὐθεντεία τῆς Βαινετίας μετὰ καὶ τῆς γαληνότητος τοῦ ὑπερτίμου καὶ ὑψηλοτάτου δουκὸς καὶ πρὸς τὸ τῆς ἡμετέρας βασιλείας διαπρύσιον κράτος οὕτω διατιθεμένη τε καὶ πεφρονηκυῖα συνεχῶς τὰ τοῦτο ἐρείδοντα οὐκ ἐστέρησεν· ὧν εἰσὶ καὶ τὰ κατὰ τὸν παρόντα χρόνον πρὸς τῷ κράτει τῆς κοσμοκρατικῆς βασιλείας μου ἀπεσταλμένα τίμιά τε καὶ φίλτατα γράμματα, ἃ ἡ θεοβοήθητος βασιλεία μου εὐμενῶς τε καὶ ἐμφρόνως καὶ ἠδέως ἐκ χειρῶν τοῦ τιμημένου καὶ περιφανοῦς, εὐγενικοῦ τε καὶ φρονιμωτάτου ἀποκρισιάριου αὐθεντείας λαμπροτάτης τῆς ἡμετέρας κοροῦ Νικολάου Κόκου ἐδέξατο, καὶ ἰδοῦσα τὰς ἐν αὐτοῖς περιεχομένας φιλικὰς διαθέσεις καὶ εἰλικρινὰς ἀγάπας, ἐφ' αἷς χάριτι θεοῦ τεθεμελίωνται τὰ περὶ τῆς εἰρήνης συμβόλαια καὶ ἄλλα, ὅσα βοήθεια θεοῦ ἀξιοπρεπέστερά εἰσι τῇ ἡμετέρᾳ μεγαλειότητι καὶ ὑμῶν λαμπρότητι, τὰ τῆς φιλότητος ἐστηρίξατο καὶ ἐπὶ τῶν ἀνθέων αὐτῆς ἠγαλλιάσατο. ἀλλ' ἐπεὶ περ ταύτας ὑπὸ ἀκανθῶν τινῶν κεκαλυμμένας ἐώρακεν, αἱ ἐκ τῶν λεηλασιῶν τινῶν ἀπαιδεύτων ἐν τοῖς ὄριοις ἀνεφύησαν, πρῶτον μὲν τὴν ἀποκάλυψιν αὐτῶν δέον ἠγήσατο, ἵνα οἱ καρποὶ αὐτῆς συνεχῶς συλλέγωνται καὶ οἱ εὐωχοῦμενοὶ εὐφρανθήσωνται, καὶ διὰ τοῦτο ἀνακε-

φαλαίωσίν τινα διὰ συντόμου τῶν γεγενημένων συνθηκῶν, πρῶτον ἡ ἐπιεικῆς βασιλεία μου ἀναδείκνυσι, εἶτα καὶ ἀπόκρισιν οὐ κατὰ μεγαλειότητα δυναστῶν ἀνάκτων, ἀλλὰ κατὰ τὸ φιλανθρωπότερον τῆς ἀληθοῦς βασιλείας, τὸ μὲν ἔνεκεν τοῦ ἀμετατρέπτου τῆς θεοκυβερνήτου ἐξουσίας μου, τὸ δὲ ἔνεκεν τῆς ἰδιαζούσης μοι περὶ τοῦ καλοῦ διαθέσεως, τὰ κεφάλαια τῆς ἡμετέρας ἀγάπης, ὅσον τὸ κατὰ τὴν ἡμετέραν δόξαν καθόλου ἀμετάβλητα διαμένουσι, καὶ οὐ μὴ γένοιτο ἐξ ἡμῶν δόλφ τινὶ λύσει τῶν δεσμῶν αὐτῆς, καὶ καθὼς διέλαβον αἱ ἀρχαῖαι γραφαί, τὰ τε σύνορα τῶν πόλεων τε καὶ χωρῶν, ἔτι δὲ καὶ τὰ δικαιώματα ἐκάστης ἐπαρχίας ἵνα μένωσιν, ὡς εἶχον καὶ πρὸ τῆς μάχης. περὶ μὲν οὖν τῶν τοῦ Χερσέκου τόπων ἡγουν Πωλίτζας καὶ τῶν ἄλλων χωρῶν τῶν ἐν τῷ Σπαλάθφ, Ρογοσονίτζας καὶ Κουτικίου, εἰ μὲν ὡς καθὼς ὁ τίμιος ἀποκρισιάριος ἡμῶν εἶπεν, ὅτι ἐξ ἀρχῆς ὑμετέραι οὔσαι κατὰ τὸν καιρὸν τῆς μάχης τοῖς ἐκείσε σατράπαις φλωρία τινὰ εἰς ὄνομα δώρου ἔδιδον, ὀρίζει ἡ βασιλεία μου, καθὼς καὶ προδιελάμβανον τὰ πρῶτην γράμματα, ἔστωσαν ἐλεύθερα, καὶ οἱ ἐκεῖ ὄντες σατράπαι οὐδέποτε ζητήσουσι τι ἐξ ἐκείνων τῶν χωρῶν περὶ τῶν δώρων ἐκείνων· ἐπεὶ δὲ τοῦτο ἡμῖν ἄγνωστόν ἐστιν, ἐξετάσεως δεῖται, καὶ ταύτης γενομένης τὸ δίκαιον γενήσεται, καθὼς ἐκ τῆς ἐξετάσεως δηλωθήσεται. περὶ δὲ τοῦ Παστροβικίου καὶ Ζούπας τῶν ἐν τῷ Κοτόρφ καὶ τῶν ἄλλων χωρῶν τῶν περὶ τοῦ ποταμοῦ Μπογιάνου, εἴτε περὶ πόλεων ἐστίν, εἴτε περὶ λεηλασιῶν, τὸ ὑπέρτερον κράτος μου πρὸς τὰς ἐρωτήσεις τοῦ τιμίου ἀποκρισιάριου οὕτως ἀπεφῆνατο, ὅτι ἂν ἐν χερσὶ τοῦ Τζιρνοβίκη κεκράτηνται, τοῦ θεία εὐδοκία αὐτὸν ῥώμη κραταιᾶ καθελόντος εἰσὶν· ἐὰν οὖν τὸ Παστροβίκιον καὶ ἡ Ζοῦπα τοῦ Τζιρνοβίκη μὴ οὔσαι, μᾶλλον δὲ τῆς λαμπροτάτης αὐθεντείας τῶν Βαινετικῶν, καὶ μετὰ τὸ κρατηθῆναι τὸν Τζιρνοβίκην ὁ ἐκείνου τοῦ τόπου σατράπης ἐλεηλάτησεν, αὐτὸς μὲν παιδευθήσεται, καὶ ἡ ζημία ἀποστραφήσεται, καὶ αὐταὶ μενοῦσιν εἰς τὰς ἰδίας περιοχάς, καθὼς ἐκρατοῦντο ὑπὸ τῆς λαμπροτάτης αὐθεντείας τῶν Βαινετιῶν ἐν τῷ καιρῷ τοῦ Τζιρνοβίκη· ἕτερον δὲ τοιοῦτόν τι πράγμα οἱ ἐκείσε ὄντες οὐ τολμήσουσι ποτὲ πράξαι ἢ ὄλως ἐπιχειρῆσαι. ἔνεκεν δὲ τοῦ πέραν ποταμοῦ Μπογιάνου οὐ κρυπτόν ἐστιν, ὅτι οὔσης αὐτῆς τῆς ὑψηλοτάτης βασιλείας μου ἐπὶ τὴν Σκόδραν καὶ αὐτὴν περικυκλούσης καὶ τῶν φαλάγγων αὐτὴν καταπορ-

θούντων στείλασα στρατεύματα κατὰ τὸ πέραν τοῦ ποταμοῦ τοὺς
 μὲν οἴκους τῶν χωρῶν κατέκαυσεν, τοὺς δὲ ἐγχωρίους ἠχμαλώτευσεν,
 καὶ τὸν τόπον ὄλον ἕως Ἀντιπάρου καὶ Οὐλκινίου καὶ Κραΐνας ἀνοί-
 ξαντες καὶ λεηλατήσαντες τοῖς ἐτέροις τόποις τῆς δυναστείας μου
 προσέθεσαν, οὐπω δὲ τότε κατάληψις ἢ παράδοσις Σκόδρας καὶ
 οὐπω εἰρήνη· ὕστερον γὰρ οὐκ ὀλίγον πάντα ταῦτα ἐγένετο, καὶ ταῦ-
 τα δηλα· ἐναργῶς γὰρ πᾶς ὁ κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν ἐκεῖ εὕρισκόμε-
 νος ἐώρακέ τε καὶ μαρτυρήσειεν τὰ ὄρώμενα, καθὼς ἐώρακέ τε καὶ
 ἐθεάσατο· τούτων οὕτως ἐχόντων οὐκ εὐπρεπὲς ἐστὶν γαῖαν ἡμετέροις
 δόρασι καταληφθεῖσαν ἄλλοις διδόναι, ἀλλὰ τοῖς ἰδίους θεράπουσιν·
 καὶ οὕτω πράξαντες πρὸ τῶν συνθηκῶν τῆς ἀγάπης ἀπεδόθησαν οἱ
 τόποι τῷ ἐκείσε σατράπῃ Σκέντερμπεϊ, ἀλλὰ τὰ τῶν βασιλείων ἀρε-
 τῶν χάρισμα καὶ αἱ ἐλευθερικαὶ προτιμήσεις οὐκ ἔκριναν ἄξιον
 χώρας φίλων ἡμετέρων καὶ πόλεις ἐν στενοχωρίᾳ εἶναι ὑπὸ τόπων
 βραχύτητος καὶ τραχύτητος, καὶ διὰ τοῦτο διέκρινε τὸ ἡμέτερον κρά-
 τος σύνορα ἔχειν τὰς πόλεις ταύτας ἐναρμοδίους, καὶ τοῦτο πραχθή-
 σεται διὰ πρόνοιᾳς πρεπούσης, καθὼς τῇ λαμπροτάτῃ αὐθεντείᾳ τῆς
 Βαινετίας αἰρετόν ἐστι. περὶ δὲ τῆς Πούδουβας ἔστω, ὡς καὶ τὸ
 πρῶην, καὶ μεινάτω εἰς τὰς ἰδίας περιοχάς. περὶ δὲ Παστίας τῇ κρα-
 ταιᾷ μου βασιλείᾳ οὕτως ἀνέφερον, ὅτι τόπος ἐστὶ κλεπτῶν καὶ λη-
 στῶν κατοικητήριον, καὶ πάντες οἱ ἐκεῖ κατοικοῦντες φογάδες εἰσὶ
 τῶν Ἀλβανιτῶν, μὴ ἔχοντες σχέσιν τινὰ πρὸς τὴν ὑμετέραν λαμπρο-
 τάτην αὐθεντείαν καὶ οἰκείωσιν· καὶ γνοῦσα τὸ φιλοδικαιότατον ἀμ-
 φοτέρων ἡμῶν οὐκ ἔδοξε μένειν ἐν ἄκροις ὄριοις ληστῶν κατοικητή-
 ρια. ἔτι δὲ περὶ Ναυπάκτου καὶ τῶν ὀρίων, εἰ ἐκείσε τινὲς τῶν ἡμε-
 τέρων ὑπηκόων βία κατώκησαν, κατὰ τὰς ἀρχαίας ἡμῶν συνθήκας
 γενηθήτω, καὶ οἱ ἐκεῖ κατοικοῦντες βία εἰς οἰκίας κατοικήσεις ἀπο-
 στραφήτωσαν, καὶ τὰ περίχωρα Ναυπάκτου ἐν εἰρήνῃ καὶ ἀρχαία
 ἐξουσία μενέτωσαν. ἔτι περὶ τοῦ κάμπου τοῦ ἐν μεθορίοις Ναυπλοίου
 καὶ Ἄργους ἀποφαινόμεθα, ἵνα ἔχη τὴν πρέπουσαν γαῖαν ἐν μεθο-
 ρίοις καὶ ἀρμόζουσαν κατὰ τὸ ἀνάλογον· τὰ γὰρ ἄλλα περίχωρα
 τοῦ εἰρημένου Ναυπλοίου, ἤγουν Θερμισίου καὶ Καστρίου καὶ Τζιβε-
 ρίου, καὶ αἱ ἀλικάι αὐτῶν, εἰ ἐξ ἀρχῆς Ναυπλοίου ἦσαν, μεινάτωσαν
 κατὰ τὴν ἀρχαίαν τάξιν, καὶ οἱ ἐκεῖ ὄντες σατράπαι οὐδέποτε αὐτῶν
 πλησιάσουσιν. ἔτι καὶ περὶ Μονεμβασίας καὶ Βαιτίκων, καθὼς εἶπο-

μεν ἐν ταῖς συνθήκαις, ὅτι εἰ μὲν ἡ Βαίτικα ἐξ ἀρχῆς τῆς λαμπρο-
 τάτης ἀθθεντείας τῶν Βαινετιῶν ἦν, καὶ τῇ βασιλείᾳ τῇ ἡμετέρα
 ὕστερον ἐν τῷ καιρῷ τῆς μάχης διὰ κατακυριεύσεως ἡμετέρας οὐ
 προσετέθη, πάλιν τῆς ἀθθεντείας τῶν Βαινετιῶν ἔστω ὡς καὶ πρόην·
 εἰ δὲ, ὡσπερ ὁ σατράπης ἐκείνου τοῦ τόπου ἤγουν τῆς Πελοποννήσου
 Σουλαϊμάμπεκης διὰ γραφῆς αὐτοῦ τῇ ὑψηλοτάτῃ μου παρουσίᾳ ἀνέ-
 φερεν, ἦν τὸ πρᾶγμα, ἤγουν μετὰ τῆς μάχης τῷ ἡμετέρῳ δόρατι τὰ
 Βαίτικα πεπύρθηται, ἄλλης ἐξετάσεως δεῖται, καὶ αὕτη γενήσεται,
 θεοῦ εὐδοκούντος, πεπιστευμένου ἄρχοντός μου περὶ τῆς ὑποθέσεως
 ταύτης ἐκείσε ἀπελευσομένου, ἵνα γένηται τὸ ἀρέσκον ἡμῖν καὶ ὑμῖν·
 τοσαῦτα γοῦν καὶ περὶ Βαιτίκων καὶ Μονεμβασίας. περὶ δὲ Μεθώνης
 καὶ Κορώνης καὶ τῶν ἐν τοῖς ὄρεισι αὐτῶν ὑπαρχόντων, εἴτε πύργοι
 εἴτε χῶραι εἰσὶ, τὸν αὐτὸν λόγον ἀποκρίνεται ἡ παρουσία τοῦ κρά-
 τούς μου, ὃν καὶ προδιέλαβεν τὰ πρῶτα ἡμῶν γράμματα,, ἤγουν πᾶς
 τόπος τῶν περιοχῶν Μεθώνης καὶ Κορώνης, ὃς πρὸ τῆς μάχης τῆς
 λαμπροτάτης ἀθθεντείας τῶν Βαινετιῶν ἦν, εἴτε χῶραι εἴτε καστέ-
 λια εἰσὶν, ὑμέτερα ἔστωσαν, καὶ ἐὰν παράβασίς τις τῶν ἐκείσε ὄντων
 εἰς τὰ μεθόρια τῶν εἰρημένων χωρῶν ἐγένετο, ἀναστραφήσεται. οὐ-
 τως ἡ ἡμετέρα διάθεσις πρὸς τὰς συνθήκας, ἃς ἐποίησε τῇ λαμπρο-
 τάτῃ ἀθθεντεία τῶν Βαινετιῶν, ἐπιβλέπουσα καὶ τὰ τῆς εἰρήνης συμ-
 βόλαια βεβαιούσα ἀμετάτρεπτον ἔχει τὸ τῆς φιλότητος στήριγμα.
 ἔτι δὲ μετὰ τὰς εἰρημένας ὑποθέσεις, ἃς ὁ τίμιος ἀνέφερεν ἀποκρι-
 σιάριος τῇ ὑψηλοτάτῃ βασιλείᾳ μου, φιλικὴν στοργὴν σημαίνουσιν
 τινὰ ὑπόθεσιν ἀνέφερεν, εἰ δεκτὸν ἔστι τῇ παρουσίᾳ τοῦ κράτους μου
 κατοικεῖν τινὰς ἀλλογενεῖς ἐν τοῖς ὑμετέροις τόποις ἢ οὐκ ἔστι
 δεκτὸν, καὶ τοῦτο εὐμενῶς δεξαμένοις πρέπον ἔδοξεν ἡμῖν καὶ ἀρμό-
 διον, καὶ διὰ τοῦτο ἀπεφῆνατο ἡ βασιλεία μου, ἵνα πᾶς ὁ θέλων ἐκ
 τῶν τόπων τῶν ἀλλογενῶν, οὐχὶ δὲ τῶν ἡμετέρων ὑπηκόων, κατοικεῖν
 ἐν ταῖς χώραις τῆς λαμπροτάτης ἀθθεντείας τῶν Βαινετιῶν, ἐπεὶ φί-
 λων ἡμετέρων χῶραι εἰσὶ, μηδεὶς αὐτοὺς λόγῳ τινὶ ἐμποδίσειεν ἢ
 προσεγγίσειεν ἢ λεηλατήσειεν, λέγων, ὡς ἐκ μαχομένων τόπων ἐλθόν-
 τες κατῴκησαν· τοῦτο γὰρ κεκώλυται διὰ ἡμετέρων γεγραμμένων
 ὀρισμῶν, οἳ καὶ ἀπεστάλησαν πρὸς τοὺς ἐκείσε σατράπας, ἵνα τοὺς
 προσερχομένους τῷ κράτει τῆς ὑψηλοτάτης ἀθθεντείας τῶν Βαινετι-
 κῶν μηδεὶς ἐμποδίση, μηδὲ κακοποιήσῃ. τὰ εἰρημένα γοῦν περὶ τῶν

δρίων πραχθήσονται, καὶ αἱ ἐκδικήσεις κατὰ τὸ πρεπωδέστερον τῆ ἡμετέρᾳ δικαιοσύνῃ καὶ τῆ ὁμῶν φιλότῃ φανερωθήσονται, καὶ ἐν εἰρήνῃ διαμένοντες εὐφρανθήσομεθα. εἴητε ἐν ἄπασιν εὖ ἔχοντες.

Ἰουλίου ἰ ἐν Κωνσταντινουπόλῃ.

Orig. chart. tabularii Veneti cum signo imperatoris aureo et caeruleo.

A tergo: R^{ta} die 9. augusti 1480.

XVIII. (1481) mense aprili.

Sultanus Muhammed II. cum duce Venetiarum, Ioanne Mocenigo, paciscitur de confiniis.

Ἐνδοξότατε, ἐκλαμπρότατε, ὑπέριμε δοῦξ τῆς αὐθεντίας τῶν Βενετιῶν, κῦρ Ἰωάννη. τὸν ἄξιον καὶ πρέποντα χαιρετισμὸν μετὰ τῆς προσηκούσης διαθέσεως πέμπω τῇ αὐθεντίᾳ σου. γνωστὸν ἔστω τῇ ἐκλαμπροτάτῃ αὐθεντίᾳ τῶν Βενετιῶν, ὅτι πρὸ τῆς ἄλλης ὁ ἐντιμότετος ἀποκρισιάριος κῦρ Νικόλαος Κόκος ἀνέφερε τῇ βασιλείᾳ μου περὶ τῆς ὑποθέσεως τῶν συνόρων τοῦ τε Παστροβικίου καὶ Ζούπας καὶ Ἀντιβάρου καὶ Οὐλκίνου, ἔτι δὲ περὶ τῶν συνόρων Ναυπάκτου καὶ Μορέου, περὶ τε τῶν περιχώρων Μεθώνης καὶ Κορώνης, Μονεμβασίας τε καὶ Ναυπλίου, καὶ διὰ τοῦτο ἐπέμψαμεν πολλοὺς εἰς διόρθωσιν αὐτῶν, ἐκεῖνοι δὲ ἀπελθόντες οὐκ ἐποίησαν, καθὼς ἦν ἀρέσκον τῇ τε βασιλείᾳ μου καὶ τῇ αὐθεντίᾳ τῶν Βενετιῶν· διὰ τοῦτο μετὰ ταῦτα ἡ βασιλεία μου ἐξελέξατο τὸν πιστότατον δοῦλον αὐτῆς Σονάνπειν, ὡς πείραν ἔχοντα πολλὴν τῶν τοιούτων πραγμάτων, ὅστις ἀπελθὼν εἰς τοὺς εἰρημένους τόπους ἐξετάσει καλῶς καὶ διορθώσει πάντα, ὡς ἔστι πρέπον καὶ δίκαιον, καὶ ἀπελθὼν νῦν ὑπέστρεψεν ἐνταῦθα, καὶ ἀνέφερε πάντα τῇ βασιλείᾳ μου. ἡ δὲ βασιλεία μου ἀπεδέξατο πάντα καὶ ἐπεκύρωσε. καὶ περὶ μὲν τοῦ Παστροβικίου καὶ Ζούπας οὕτως ἐμαρτύρησαν οἱ ὄντες ἐκεῖ ἐπιστήμονες ἄνθρωποι, ὅτι οἱ εἰρημένοι τόποι ἐξ ἀρχῆς ἦσαν κυροῦ Ἰωάννου τοῦ Τζερνοβίκη, καὶ κατ' αὐτὴν τὴν μαρτυρίαν ἦν δίκαιον, ἵνα οὗτος ὁ τόπος ἡμέτερος ᾖ, ἀλλ' ἐπεὶ πλῆθος ἀνθρώπων ἀφ' ὁμῶν τῶν Βενετιῶν ἐλθόντες ἐμαρτύρησαν, ὅτι ἐξ ἀρχῆς ἦσαν τῶν Βενετιῶν, οὕτως δὲ ἀνέφερε πρὸς τὴν βασιλείαν μου καὶ ὁ εἰρημένος πιστὸς δοῦλος τῆς βασιλείας μου, καὶ ὅτι συνεχεῖς εἰσι ταῖς χώραις τῶν Βενε-